

Baltijas Semināris.

Upstelejams:

"Balt. Sem." Administrācija, Rīgas Latv. biedrības namā, un redakcijā: Jelgavā, Katolu-eelā № 2. Vētam Rīgā: Schilling's, Kapteina un Lūkša grāmatu-bodis un pee kopmane Lierchendorff, pils. Rāku-eelā № 13. Žītās pilsehtās: vijas grāmatu-bodis. Uzlaužem: pee pagasta = maldehn. māzītajeem, klototajeem, tc.

5. gads.

Riga, 26. septembrī.

說文釋義

Ar Peelitumu: par gadu 3 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 60 t.
 Bej Peelituma: par gadu 2 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 10 t.
 Par pējuhtischanu ar pastiu us latru ejemplari, ween
 alga waj ar jeb bes Peelituma, fāmāšā 35 tap. par g.
 un 35 tap. par $\frac{1}{2}$ g. Sludinājumu e pēnem wiðas
 apstieļamās weetās pret 8 tap. par žūks rindinu.

Nº 39. Vihtas ar Baltijas Seinlapi it nedelas isnahk Peelikums ar stabsteem un derigu laika-kavellsi; **1879.**

Saimneezibas nodafa.

Skunstigo mehslu analise

no 1. augusta līdz 1. septembrim 1879, ķo Rīgas politehnikas komisija
mehginašanas-stāvija redakcijai pēsuhtījusi, luhgdamā, lai to iissludina.

	Procentes tuhjtosfas fosfora-fahy- bes.	Procentes tuhjtosfas un netuhj- tosfas fosfora- fahybes.	Procentes taltja.	Procentos slahyeta.
F. W. Grahmana				
kaulu miltos	—	28,0	—	2,3
Ziegler un beedra				
superfosfatos	18,5	—	—	—
"	13,1	—	—	—
"	20,8	—	—	—
"	13,5	—	—	—
guano superfosfatos	18,9	—	—	—
" " "	19,0	—	—	—
Herm. Stieda				
superfosfatos	12,2	—	—	—
"	20,2	—	—	—
Goldschmidt un beedr.				
superfosfatos	12,8	—	—	—
" " "	13,0	—	—	—

Var maschianu leetaschanu fainneezibà.

Negribu zeen. J. Tim f. praktisko räkslu „Balt. Semk.“ 30. un
31. num. kritiseeret, bet tikai kahdu miseschanos usrahdit, kas, fa man-
scheet, daščam par pedausiſchanu war buht. Tadeht lubhi zeen.
J. Tim Igu, par to nelaunotees. Zeen: Tim f. 31. numurā par to
minedams, fa wairak masgruntneeku waretu pee kahdas plaujamās-
maschines eegahdavhangs kovā fuliktees, peewed schahdu rehkinumu:

Peenemīm, ja lahma maschine ir no trim masgruntneefeeem A.,
 B. un C. nopirkta, pēc kām viss lihdsigās dalās naudu dewuschi. Ja
 nu prozentes no maschines wehrtibas ir 20 rubl. un ja zaur dilschanu
 ta saude 30 rubl., kopā 50 rubl. par gadu, un ja maschine pēc dalibas
 nehmeja A. 6, B. 8 un C. 11 deenas strahdajuse, tad no augščā
 mineteem išdewumeemi išnākts us ilf katru deenu $50 : 25 = 2$ rubl.
 Tadeikt, ja dalibas nehmejs C. ir par A. 5 un par B. 3 deenas
 wairak ar maschini strahdajis un zaur to ari winu kapitalus, kas ma-
 schine strahw, pa datai īewim par labu īsleetajis un tur klaht
 maschini wairak deldejis, tad saprotams, ja C. ūgi strahde īteem da-
 libas nehmeem ja-atlihdsina un tapebz winam jāmaksā A. par 5
 deen. 10 un B. par 3 deen. 6 rub.

Tè nu zeen. Tim kgam tuhdat peerahdischu, ka E. 10 rubl.
66 $\frac{2}{3}$ kap. wairaf ne kà A. un B. aismaksajis un ičhi sumu ir tà
dalijushehs, ka A. un B. fatris no tam puši, proti 5 rubl. 33 $\frac{1}{3}$ kap.
dabujis. Kad 25 deen. ar minetu maſchini strahdats, tad, tamdehl
ka wiſi dalibas nehmeji weenlihdsigi mafkajuſčhi, ari wareja minu
weenlihdsigi bruhket. Kad nu fatris wareja bruhket 8 $\frac{1}{3}$ deenas.

Za nu C. 11 deenas bruhkeja, tad tik winam par 2^{1/2}/s deenahm ja
maksjá un 2 rubl. us deenu, buhtu 5 rub 33^{1/2}/s sap. A. un B. titik
wareja par tahn deenahm atlidsinaschanu pagehret, zif wini par 8^{1/2}/s
deenahm masak ar to maschini strahdaja. nu omnes, odnoe svilug

Kad zeen. Tim kgs pee schihs aprehkina schanas deenas un ne
puhrweetas maj desetines peenem, tam es labyraht preefrihtu; jo kad
us deenahm buhs jamaksà, tad ik latris zentisees, fa tas sahdu deem
nenokawetu; zaur ko ziteem waretu daschreis sfahde zeltees, un kas tilo
pat leelu gabalu algali plaus, tam laifam buhs sliftala plauschana
un kur sliftala plauschana, tur maschine ari wairaf nodils.

Pee tahdas kopu pedalischanahs ari waretu tas, kas mafsat to maschini bruhkehs, masatu kapitalu dot; jo kam wairak ko plaut, tam laikam ari buhs wairak ko mafsat. Peenemsim, ka laba plaujania maschine mafsahs 300 rubl. un ar to plaus:

2. 6' been., taøehl dos Capitalu 72 rubl.

B. 8 " " " " " " " " " " 96 "

Ja nu gabitos, ja A. eelsch & deen. nenoplautu, tad ūnams, winam par tahn zitahm deenahm B. un C. ja-atlihdsina.

F. Spalte

Tauna un sajēdejuši maijs

Bes schaubschanahs maiße naw tikai bariba fo wiß ehd, bet ta
ir pamats no wißahn zitahm baribahm, fo tikkab nabags fä ari bagats
bauda. Gandlerhs ne weena deena nepahreet, fur mehs maißi ne-
ehdami un ka sinams maisei ir tahda koti deriga ihpaschiba, ka to ne
buht newar atehstee, ka tas gandlerhs noteek pee wißahn zitahm bari-
bahm. Tomehr maisei truhkst weenas ihpaschibas, kas deenischligai
baribai wajadsetu buht, proti weegla sagremoschan. Maiße, t. i. melna
maiße, ir dauds gruhtaki sagremojama, ne ka gala, olas un daschas
fahnes; bet maises sagremoschanu war zaur to weizinat, kad pee tahs
bauda tauku baribas fä zwestu, trelnu galu ic. Daudsreis maises
sagremoschanu kawé ari zaur to, la to fä nulé zeptu ehd, jo dauds
zilwekeem patihk jauna maiße labaki, ne fä saeedejuse; bet ihpaschi
tadeht, ka jaunu maißi newar tif labi sagremot, fä saseedejußchu, to
newaijadsetu nemas ehst. Kahda starpiba ir starp jaunu un saseede-
jußchu maißi, zit ar azihm war noswehrt, buhs katram pasüftama.
Jaunai maisei garoja ir fühlsta un pate maiße mißsta, kürpretim fa-
seedejußhai maisei garoja ir mißtala un mißtums jo zetaks. Ar
weenu domä, ka jauna maiße satur dauds wairak uhdena, ne fä sasee-
dejuse, bet patesibä tas tå nebuht naw un ja tas ari tå buhtu, tad
leelakais uhdena wairumis, kas jaunai maiße atrodahs, ne-eespehrtu fa-
gremoschanu lawet. Ne wis zaur uhdena isgaroschanu, bet zaur at-
düschanu zetaks schi starpiba pee jaunas un saseedejußhas maises. Ar
maißi noteek sawada limiska pahrwehrschanahs, kas lihds ißim wehl
naw ispehrita. Saseedejußchu maißi zaur ehshannu sasmalzina un ar
seekalahm jamaifa. Pehz norihshanas ta nahk mahgä un sagremo-
damai mahgas fulai ir cespehjams tai zauri speestees, to iskauset un
sagremot. Zitadi tas ir ar jaunu, tif fo zeptu maißi. Scho nefasmalzina
ehdot, bet sataifa zetku, fühlsta gabalä; scho tad ar mutes seekalahm
pahrwelt un pataifa gludenu, kas norijot itin weegli jaſneeds fungı.

Kunga sula nu nespehi schim faspeestam fahlstam gabalam zauri speestees un to fasmaszinat, bet winai maises gabals pamasam un lehni no ahreenes jasaehd un jasafinalzina. Sagremoschanu tahdā wihsē loti kawē, gruhti iskusdamās maises drumslos paleek ilgu laiku lungi un to newefeligā un nepatihkama wihsē fairina. Sliltums, kas zaur jaunas maises ehshchanu zelahs, ir funga schnaugschana, ehstgriba no-stahjabs un eelschās sazelahs daschadas spaidischanas. Zaur newefeligu funga kairinaschanu nodambē asinu tezeschanu, zaur to asinis sanahf galwā un fazek galwas sahpes, krampjus, schlaku un pat muldeschanu un smabse nu salarschanu, kā ari daschadas mahgu-slimibas. Dauds gadijumōs notizis, kā zaur jaunas maises ehshchanu pat janobeidsahs. Bet wihs tas, kas scheit minets, sihmejahs wairak us rupjumaisi, ne kā us holtmaissi, jo rupjamaise ir tā kā tā jo gruhtali sagremojama un lipigās daskas maises faspeeschchanu weicina un winas fahstumu zaur tam pawairo. Schahda maises pila paleek mahgā tilpat zeeta kā seepes un ir schihm ari loti lihdsiga. — Wehl jo bailigaki ir frischu smalku maiši (kuku) ehst. Daschais smalkas maises ir jau tā kā tā gruhti sagremojamas, tadehl kā taks satur loti dauds tauku un zukura-dalas. Jauna un silta smalka maise ir preeksch dascheem zilwekeem ar masak juhtigu lungi, tilpat kā gifte un tomehr wini ir deesgan weeglprahrtigi, maseem behrneem filtu smalku maiši dodami. Warbuht kā ir pa dauds fazits, bet tomehr ir taisniba, kā diwi tresch-dalas no teem zilwekeem, kur preeksch fwehleem, kahfahm re. smalka maise teek zepta, fwehli nobeidsahs ar slimahm, famaitatahm mahgahm un ja apluhlo familijas dīshwi, tad warehs eewehrot, kā tuhksloscheem zaur sawu ne-apdomibū famaitā mahgas un ari jautus un preezigus fwehkfus.

Zif dsili mehfli eearami.

Mehſlus nedrihſt dſili eeat, kā tikai 3 zelus, ja tos negriō ſa-
truhdeſchanā pa dauds ſawet. Pa dauds dſili eearti mehſli neſanahk
kopā ar wineem waijadſigo ſkahbekta wairumu un tahađa wihsē tee
kluhſt — ihpaſchi ſaturigā ſemē — puhschanā un ſadaliſchanā loti kaweti.
Pirmā gada no dſili eearteem mehſleem nebuhs ne ſahds labums
manams un otrā gada iſars tikai ſazeetejuſchus mehſlu funkulus.
Jo masak mehſli ir ſatruhdejuſchi, jo ari ſeklač tee eearami. Ari
ja-eewehro, la dſili eeartee mehſli teek ſtahdu ſalnehm pa dauds at-
tahlinati un weeglā ſemē, kas ſchidrumus zauri laiſch, zaur leetu
iſkaufetās ſahls dalas ſawelkahs dſili eekſchā un ſtahdi, kas ſekli aug,
no tam ne lahda labuma nedabon baudit. Mehſli ir pilnigi ar ſemes
lamaru ſamaifami un ari tikai tahađa wihsē — ihpaſchi weeglā ſemē
— pee ſehjas buhs minu ſpehls manams. Tā aplopti mehſli ari ne-
ſauudehs ſawas derigās dalas un pee ezeschanas tahs no ſemes neif-

Sadishwe un siniba.

Medineeli,

statu-luga weend zehleena no R. Ralnina

E. Sieblacka kungs, grahmatu- un bīshū-speestawas ihpaşneeks Zelgawā, ir ar wišu nopeetnibu eesahžis par muhsu teatri ruhpetees, isdodams „Latweeshū original-lugu trahjumu.“ Rahdu laizinu atpakał ir no scha trahjuma” jau „Nr. 2“ isnahžis un satur sevi flatu-lugu no R. Kalnina, ta pašča lugu = ralstītaja, kura „Alga pēhž nopolnas“ flatu-luga 3 zehleendōs eelsch „Nr. 1“ atrodāhs. — Schi flatu-luga gan nu ir tīlai weenā zehleenda — 30 l. p. gara — bet wine ir deesgan branga un apala, un minai waijaga muhsu medineekiem iſhti patištamai buht, tadehļ la jau mehs, jebšū schīnī weikala nemahši buhdami, tomehr daschus it faulkus atgadijumus un jozigus flatus is medineeku dīh-wes wiňā atrodam — is wiňu dīh-wes, kā ta raud un ūmeijahs, tur ūlāja mesħā, kur atšan ragi un taures. Sevīščki dīlakū padomu un mahžibū ari schīnī lugā wiš neatrodam, bet ar weenu leetu mehs wiňā gan dabonam ūħlaki eepařhstees, proti ar ta faulko „falmu-miħlestibū“ pee jaunelkeem, wiſtim jauneem dseesmineekiem. Diwi reises scho lugu Wez-Peebalgas „labb. beedribas“ teatri flatujščees, kur wiňa ar sevīščku jautrumu tika uſwesta un no flatitajeem ar leelu labpatiščhanu uſ-nemta, mehs weħletos ari zeen. „Balt. Seml.“ laſtajus un laſtajas ar wiňu tumak eepařhsticat.

Maijā, medineels Urmala meits, medneels Kraatsinch eemihlaħs. Ari Maija mihlo Kraatnu, bet ar fahliex, deewiċċiġu, sawejha prahu jeenidam jounelles-mihlestebu. Winas braħlis, Urmala deħls Klaudis, ir ari sawu laik idha medineels biji, kiel „sunu-deendas“ un jitħod briħw-laiħo; bet angiffekolas qadi winu aixwed tabku

raus. Wehl jo labaki un pilnigali mehslu eearshānu warehs isdarit, kad garafos mehslus tuhlin išartā wagā eemetihs, ta la tos nahlofcho wagu arot war ar ūemi apmest. Za mehslus ar to noluhlu apar, lai tee drihs satruhd, tab tee pehz eearshanas tuhlin janorulē, bet rule-shānu war tilai ūausā un ne wis ūlapjā laikā isdarit. Kā jau daudz-fahrt minets, naw nebuht pareiši, ka mehslus ūlapjā buhfchanā, ūlapjā ūemē waj ari ūlapjā laikā apar. Tahdā buhfchanā eeartee mehslī fahktu wairak ūust, ne la fahrtigi un pareiši satruhdet.

Kā slapjās pagraba ūdens var sausas pataisīt.

1) Ar slapju pagrabu seenu nosausinashanu nedrihlest kawetees, jo uhdens, kas zaur seenu shkirkbahm un plihsumeem eespeeschahs, mainu padara jo leelaku, pee kam wehlaku dauds wairak darba un puhles waijajadstigas.

2) Labakee lihdsēkli, ar ko tāhdas flapjas seenas war iſlabot, ir zements, darwa un uhdena glahse. Abus beidsamos lihdsēklus war tikai tad iſleetat, kad pagrabā (warbuht seemā) naw ne tāhds flapjums.

3) Ja pagrabs ne kahdā laikā neschuhst, tad to war wišlabaki seemā iſwehdinat un iſſehahwet.

4) Rad pagrabs jau pušlihds iſſchuwis un tilai weetahm wehl ſlapſch, tad ja-eelek kahdā traufā ogles un ar tahn jamehgina ſlapjabs weetas iſſchahwet.

5) Uhdenaglahsi isleetajot, zaur oglehni isschaudetäs weetas ir ar
ſchäidri fataisitu uhdenaglahses iſkauejumu 2 lihds 3 reiſas ja-ap-
ſmehre un kad flapjäs weetas pa wiſam iſschuwuschas, tad tahs wehl
reiſi apſmehrejamas ar jo beeſaku uhdenaglahses iſkauejumu. Pirmo
reiſi janem 1 mehrs uhdenaglahses uſ 2 mehreem uhdena; beidsamo
reiſu janem weens mehrs uſ $\frac{1}{2}$ mehra uhdena.

6) Darwu isleelat jot, ir tapat schihs weetas wairak reisas jaapsmehrē, pee lam jaamehgina darwu pehz espehjas zaur fistumu saatatis jo schkideraku. Schkirbas un plihsumi ir preekish smehreshanas ar uhdengalghes fausejumu jeb darwu jaispilda ar ihpaschu maissjumu, kas fataiitis is zaurumainā kalkalmena.

7) Bementi isleetajot ir taks ar ogli eestihmetas weetas lihla vihse dobjas istaisamas un tad jaispilda ar pabeesu zementi, kas ar $\frac{1}{3}$ dat. smilkti samaisita.

Ja pagrabs nemās neschuhst, tāt tāhs weetas, kas ar weenu
stāhw ūlapjas, jaistaisa 4—6 zelas dobjas un tāhdā wihsē ar zementi
jaispilda, ka widū eeleek pirksta resnu truhbinu un wisapkahrt aibahsch
ar zementi un ar dehli, ja waijadīgā, peesliprina, lihds ta ūkalst.
Kamehr nu zements fazeitē, war uhdens jaut truhbinu notezet un

prom no saweem jaunibas-draugeem un medibas-beedreem. Sché augstekold winam par nelaimi atgadahs kahdu sobgali no leelmanu kahrias duell fabakstir. Duels ir aisseegts; tadehk nabodsimam jahehg; fabalstirradi un draugi wina melle meslebadami; un lai nu ne weens nedabutu finat, kur palizis, winsch restahjahs sem sweschha waheda pees meschlunga par palihgu. Tá nu starp sawejeem un jaunibas draugeem medineekleemi winsch nepashtis ilgaku lailu nodshwo, tilai Maijinai, weenai pa meschinu pastaigajotees, reis laimejahs Klaudi fastapt un — wira esfihme sweschaja meschlunga palihga sawu brahliti. Sinans ta trikt winam ap lalku un stuhpsta winu. To nu ir winas „mihkalaïs“ Kraustinch noslatijees. Ne waheda nesazjis, winsch dodahs projam un ispausch Maijini par neustizigu, „nepastahwigu radijumu.“ Schahdas apalamibas labad wezaik Urgmalis apnemahs sawas meitinas winam wairs nedot, un Kraustinch — ko tas dara? Tas behg no jiteem beedreem un medineekem un blandaahs aplahrt ká mehnejs-sehrdsigs pa nakti-pamašchahm! Laudis turpre, pees Maijinias ustizibas neschauhidamees, grib tehwu wiſadi peerunat un paſerunat, Ne sawu meitinu dot; bet wezis — un ar pilnigu teefibu — no tam negrib ne finat. Tadeht medineeli isdomä schahdu „joku“: wini usaizina wezo Urgmali us lahtschumebib un wezis sawa newainib ari laujahs aifwest „kur lahzis tup“, proti meschä aif almina, tá ká weenigi wina galwa ween redsama. Wezits schauj wakam un — trahya Smilgas medineela-pauninä, kuren tas, aif almina sehedbadis, pahre almininat urejis. Bet wezits tiz, Smilgu paſchu eſam noschahwis, jo wina pawadoni teiz us ſuhdsahs, ka Smilga eſot beigts. Wezits wiſuleetala iſsamischana, jo nu winam, ká ſlepławam, us Sibiriju jostaigā. Bet nu ir wina pawadoni gatawi „noschauto“, Smilgu kruhmös noglabat un „muti turti“, ja tilai winsch apsolahs sawu meitu dot Kraustinam. Tá tad nu wezisham gribot negribot ſuhra ahboli jakosch. „Nu tad“ winsch ſala, „sawo behrna godigu wahedu glahddams . . . ſamu noſeegumu noſeleshchu un buhſchu nelaimigs!“ Tilo wezits ar saweem pawadoneem iſho „breſhmuweetu“ atſtabis, uſnabt Kraustinch, kurſch aif kofa domäs noarimis. Uramaka no-

nebabon gementi atmerzet. Behz 20—30 deenahm zurunen war aistaift. (Bud. Bau. 3.)

Wesch's filinum.

Ar wesħas filinum ja-apeetahs prahṭigi, ja rokas ir eewainotas. Taħda gadijumā war lehti notilt, ka filinums eespeejahs wainā un fagistē ajsin, kà to leezina ċahds atgadijums: Stetinē bija taħbi feewai, kà Herolds sino, rokā maha waina. Schò wainu feewa pEE wesħas filinasħanas nebuht ne-eewehroja. Bebz vabeigta darba roka ġahha ġahpet un itin drihs u spampa. Ahrre atrada, ka ajsin ir rokā fagistetas un tikai jaur leelahm puhlelm wiċċam iż-żejh roku no no-nemisħanas isglabt.

Tihrits petroleum sāmaitajahs loti ahtri, ja tam saule peeteef. Zaur to sagatāwojahs petroleumā darwai lihsigs ieklidurums, kas elā išķuſt un petroleumu sataifa bruņu. Petroleumis, kas saule stahwejis, deg flitti, tadeht deretu, ka ar petroleumu pilditas lampas noleek tumſā, kamehr tābs nededsina.

Nejähli mehslös vahrivehrst.

Salo nesahli war schahdā wihsē mehfslös pahrwehrst: us weenas
pehdas heesas nejahlu fahrtas usber plahnu fahrtinu frisch dedsinatus,
nedsehstius kalkus; us falleem nahk atkal tahda pate fahrtal nejahlu, us
furahm atkal kalkus usber, un tā nahk weena fahrtal us otras. Wirsejo
fahrtal aplieek ar welenahm, lai nesahles zaur sawu fakarschanu ne-
aisdegostos. Pehz 24 siundahm mehfli ir gatawi. Us tahdu wihsi war
katru nesahli iileetat preefch laba mehrka. Teits.

Wisyahriqa dafa.

**Par I. un II. 5% (proz.) kreevnu valsts premiju
aišleenejumu biletēm.**

Pehz daschadahm finahm no scho premiju aisseenejumeem loti dauds winestu guk ne-ijnemti. Pehz manahm domahm tas zitadi newar buht, la daschi no teem, kas schahdas premijas pirluschi, waj nu awises nelaftdami nesina, la winu numuri ir winejuschi, waj pa wisam nebuht nesina, la schahdas winu 100 rubku bilettes, bes tahn 5 prozentehm, ko ik gadus nogreesch, ari ko war winet, un tadehk pehz winesteem nebuht nemelle. To redsedamiam manim eeschehlojabs, la ta ne-ijnemtä

nauda gut banlā, kas daščam laimes luteſſitim, kam waj nu leelaks waj maſahs wieneſt gadijees, buhtu loti waijadſigs ſawā dſihwē. Tadehl es-tē „Balt. Šemkopī“ doſchu ſahdu iſſlahſtijumu un iſſlaidrojumu teem, kam tahdas premiju biletet, waj no pirmā waj otrā aileenejuma ir, un kas tomehr waj neſina, ka winu biletes war wineſt, jeb neſina awiſes apſkatitees, ka tee wineſti iſnahk pehz 1. janwar a., pehz 1. marta, pehz 1. julija un pehz 1. septembra un neſina pa-ſuhkot, waj til winu biletes naw winejuſčas; nedſari ſina apſkatitees, waj ta ſerija, kurā peeder ari winu biletet, nam iſdſehſta. Kā tas wiſs apluhkojamis un iſdarams, ta tē iſſlahſtijchu.

Pirmais aiseenejums išnāja 1864. gada 2. janvārī uz 100 miljoni rublu, ar 1 mil. biletēm, jo katra biletē ir iisdota uz 100 rublu. To fāzē pirmo aiseeneju mu. Otrais aiseenejums tāpat išnāja 1866. gada 1. martā, tikpat leels. Abeji aiseenejumiem ir veenadi likumi. Virsraksts šajām aiseenejumu premiju biletēm latviski pārziņts ir šāds:

Obligācija (paradu-sīhme) no pirmās (jeb no otrās) Kreewu 5% eelsēchigā aiseleenejuma ar premiju (winestu) išlojeschanahm no 1864. gada (no 1866. gada). Išnemts no Viļauaugstakajā učāja, finanzministeram rakstīta novembrī 1863, § 1 (februāri 1866, § 2). Šis aiseleenejums ir ar to wahrdu „pirmais“ („otrais“) eelsēchigais 5% aiseleenejums ar premiju (winestu) išlojeschanahm valsts paradu-grahmatā eerafsīts. Valsts mantas pahrwaidei ir uždots, išdot to naudas sumu, kas už šo paradu biletu prozentu, kapitalu un winestu išmaksaschanas ir maijadīgs.

Turklaht us latru biletü stahw biletos numuri un serijas numuri. Serijas-ziiparu un numuri-ziiparu starpā ir Kreewu walsts goda-sihme jeb wapens (ehrglis). Apakš ta stahw papihrā eeksfā ar leeseem zipareem eespeels **100 rubtu**.

Schihs aisleenejumu premiju biletes ir eedalitas serijās jeb skaitlu pahsmiōs no Nr. 1 līdz 50; jo īatrā serija ir 50 numuri jeb biletes; un tā tad uš 100 mil. rublu ir 20,000 serijas ar weenu mil. biletēhm (uš īatru biletī 100 rublu). Tadehk ne weenam newar buht biletē, kam buhtu wairak ne kā 20,000 serijas, nedī wairak kā 50 biletū numuri. Serijas numuri stāhw biletēs freisajā un biletēs numuri labajā malā. Daschahm biletēhm pēc serijas numureem stāhw freisajā jeb leelakajā skaitlu kahrtā nules, weena waj wairak. Ko skaitlu labajā pusē, jeb ari skaitlu widū nule jeb nules nosihme, to kahds, kas jēl māj ko no skaitišchanas prot, gan fina; bet ko tāhs uš tāhdas biletēs freisajā pusē nosihme, tas dascheem, kam dauds naw jarehkina, war buht swesha un nesinama leeta'; tadehk šķē to tuhbat pastahstischiu. Seriju, kā ari biletūzīparu weeta ir ar sawadu figuru un pehrwi (krabju) nospeesta un ta weeta aprehkinata tik leela, kā tur pēezus

seegumu" nollauñjées, un — domats darits — usdodahs par Smilgas sleplawu, jo „netihjchs notikums naw sleplawiba, netihjchs schahweens nepelna schahwejam sleplawa-hodu.“ Bet heidsot tatschu wijs nem labu galu: Klaudis drikst sawu slehpchanos aiftaht, jo negaidot wehstule aineht, kura ainejs to sinu, ta „groß atwefelojes, wina wezali no waijašchanas atsazijuschees un duela leeta apluskinata.“ Nu nahk ari gaismā, ta Maija toteis newis kahdu zitu, bet sawu brahlī sluhpstijuse un la tee ziti medineekti ar wezo Urgmala tehnu druzzin „pajolojujchi.“ — Brangi, koti brangi schee joki ne ween ar wezu tehnu, bet turlaht til svehta leeta, par kahdu, ta mums schleet, mihlestiba parahdahs! Bet waj tad pee Kraßtina ihstaas mihlestibas „sajehg-schanu ari pa wisam atrodam? Teesham né. Winsch mihlo Maiju un atrob pee winas pretmihlestibu; bet winas mihlestibu ar sawas mihlestibas „olekti“ mehridams winsch tai atmalka ar nezeenishanu: bes ne kahbas apdomaschanahs un ijmekleschanas, waj Maija winam teesham neußližigo, waj wina teesham tahds „nepastahwigs radijums, kura firbs-juhtas drikjal pahret, ne ta wehjch miglu aisdzen“, un waj wina wisu seeweeshu lahru apwainodamahs waimanas: „Al seewet!, seewet! Azumirkska wehliba taws Deewo!“ — naw gluschi bes pámatá — winsch met Maijingu prom, ta rati zits sawu wezu ſeki prom nemetih, epreelch neapluhkojis, waj wina teesham ta noplöhjusi, ta ne kam wairš neder. Ne puschu plehsta wahrdika ar winas nerunajis, winsch, aplahrt bladidamees, no tahs ijspausch kaunu un behg no jaweeim heedreem tadehk, ta Maijinás tehws par to dušmojahs. Lai hakam, ko fazidami: tahda tatschu newar buht ihsta mihlestiba. Ihsta mihlestiba gan luhlos ar nopeetnibu to schlehrslí no zeká novelts, tas minai pretim stahjahs. Un waj tad tas schlehrslí, tahds Kraßtinam zeká stahjahs, teesham til leels un nepahrwarans? Pa wisan né. Rá gluschi zitadi isturahs Maija sawa ihsta mihlestibá! Wina mihlo Kraßtina neschaubigi, tas ir wiseem sinams; bet wina sin ari sawejus mihlet un winu nosiehpumus zeenit; wina mihlo schliksti, kamehr Kraßtina mihlestiba, ko schis teizahs saudejis — I. 4. szend — ir sema kaisliba, kura pastahwejusi tilai „butscheneend, aplampenend sc.“

Ijstia mihlestiba, pati dschwibas-deweja buhdama, mehds jo zeeschak pee dschwibas saistit, bet Kraestina mihlestiba prasa nahwes jeb dschwoschanas, las nahwei lihsfiga. Un tadeh winsh ari ir iuhdol gataws par sleplawu isbotees un us Sibiriju „marcheeret.“ Sché abo ir ta psichologista mihlla, turu laudis, ujminel nwaredam, apschme ar teilamu: „jaunellim, las eemihlejees, ir prechts bilfchukulé.“ Un par tahdu jaunelli mumus ari Kraestinsch parahdhas. Bet winsh mumus teefcham par tahdu neparahditos, ja winsh hawai Maijinai dauds mas buhtu ustizibas rahdijis, un jele mas wern buhtu iuhlojis, to schéhehsu abihdit, las wino mihlestibai pretim stahjahs; — tad teefcham iahdan nezeenigam „dens ex machina“ nebuhtru bijis palihgá ja- naht, par tahdu mumus wing heedru iofka parahdhas.

Kad nu muhsu jeen, lugu-talstneeka R. R. t. waloda jau pee „Nr. 1“ „Balt. Semt.“ pehrngada 7. num. deesgan shli apluhkota, tad peetiks scheitan ar tilai pahris peesihmejumeem. Waloda ir „Medineekös“ wairak teloscha, ne lä celsch „Alga pehz nopolaaß;“ bel daßhi wahrdi un teilumi ir wispaheigi gluschi nešaprotami un nešatwiški. Tä p. prem. 3. l. p.: — tas newar aismirst, nedz tamas meitas, nedz winas ajo ſcha (?). Tad: „Nu ſaproto! Krastinam tapa wina mihlala newehrna (?). Tad 13. l. p.: „Tu ſche?! Ko ſcha! niknajā mellē?“ — Turpat, drusja augstal — „zita aplampeena () — tahs luhpas duſeja tagad butſcheena uſ zita luhpahm.“ Bai tu halbi „Duſeja butſcheena“!! Rä „butſcheena duſet“ eespehjams, to räſt ween weenigi jeen. autors paſpehjs iſdarit, mehs ſchaubamees, ka tas jeb kuram zitam buhſ eespehjams. Tad 16. l. p.: „Tahlumä taures-puhtens un ſunu-rehjeens — aif peeluseena ſlauka ſweedrus ic.“ Kalnina lungs! kur tad nu paleel jeb kuras darbibas ſmallä iſſhikrſhana un apſihmejhana muhsu tehwu-waloda zaur galotnehm — muſ, iba, eens, ſhana, tad „Medineekös“ gandrihs weenigi galotne eens atrodama? Lai nu kā! tomehr ar ilgoſhanos gaſdam“ „Nr. 3.“ Baja h r ö.

ziparus war eespeest, proteet lihds 20,000. Kad nu serijas flaitlis tapat la wisi ziti skaitli eesahlahs ar 1, 2, 3, 4, 5 rc, tad sinams pee tahdahn biletahm, kam schahdi masl serijas flaitli, ka 1, 2, 3 rc. tads leelakas flaitli-tahrtu-weetas; desmit simts, tuhktoschis un desmit-tuhktoschi paleek tulshas. Lai nu blehschi tajas tulshas weetas ne kahdu sawai blehdibai derigi ziparu newaretu eerafsit, nedz eespeest, nedz eemahlet, tad schihis tulshas weetas ir ispilditas ar nulehm uj schahdu wihs: ja kahdam buhtu tahda aisleenejuma bilete ar serijas numuru 6 un biletas numuru 37, tad us tahdas biletas ta flahwetu: Serija 00006 un numurs 37, un ja kahdam buhtu bilete ar serijas numuri 385, tad us tahdas flahwetu 00385 rc. Us tahdu wihs tads tulshas weetas, ar nulehm ispilditas, ne ko zitu tur nedara, ka tik ispilda tads tulshas weetas, lai tajas ne ko newar eerafsit, un tatschu paleek tulshas un ne ko neswee.

Scho abeo aisleenejuma biletas, bes tahm 5 prozentehm, ko if gabus pa diwahm lahgahm war nogreest, tads wehl ari pa diwahm lahgahm isloje, un 300 biletahm it kahd leelak waj masali winesti, ka te tuhdat apatschä redsefet taja tabelé. Tads no pirmä aisleenejuma isloje 2. janvari un 1. julijs, un tads no 2. aisleenejuma isloje 1. marta un 1. septembri. Us katu loeschhanu ir 600,000 rublu noliki winesti, kas isdallli us 300 winesteem, daschdaschadöss flaitku daudsums us schahdu wihs:

1 winests ar	200,000 rublu
1 " "	75,000 "
1 " "	40,000 "
1 " "	25,000 "
3 winesti katis 10,000 =	30,000 "
5 " "	8,000 = 40,000 "
8 " "	5,000 = 40,000 "
20 " "	1,000 = 20,000 "
260 " "	500 = 130,000 "
300 winesti	600,000 rublu,

Rahds winests nu katra laimes behnam friht, tads tam janem par labu, un kam taja reise ne kahds nefriht, tam jatur zeriba uj zitu reisi, un aisseen jo projam jaapeeteekahs ar teen 5 prozentes rubteem, ko pa to gadu dabu no sawas biletas.

Rahdi biletu- un seriju-numuri pee katra reises loeschhanas winejuschä, to pehz tam tuhdat wihs eespeest dara sinamu un katra, kam weena waj wairak biletas no abeem aisleenejumeem ir roka, ir titat janem ta awischu-lapa preelschä un tee taja lapä usdotes numuri itin noopeetni jaflatahs zauri, waj mina biletu- un seriju-numuri ne fader ar faut kahdeem biletu- un seriju-numureem winestu rindä, kas ussimeeti awischu-lapa. Ja pee kahda winestu atrod, ka abi numuri,

tillab biletas, ka ori serijas-numuri ir weens un weens tad ir winejis tahdu flaitli, kahds pee teeni numureem awischu-lapä ir peerakstis, waj nu mass waj leels, ka laime nowehlejuse. Buhs weens no teeni flaitleem, kas wirsejä tabelé ussimeeti. Jo wismasakais winejus ir 500 un wisleelakais 200,000 (diwismits tuhktoschi) rubl. Bet ja tai awijs eespeest ne weens winesta numura flaitleem sawas numura flaitlus ne-atrod, tad schoreis naw ne kas winests un jagaida uj zitu reisi. Bet sinams, wiss flaitli awischu-lapä kreetni zauri jaflatahs, pee katra flaitka pirkstu peeleekot un labi apskatotees, ka nepahrfkatahs un winests nauda nepaleef gulot.

Bet te nu daschs lasitajs fazjhs: tas padoms ir gan labs uj nahkofschahm loeschchanahm; bet ja weenam waj orram buhru biletas, kas pagahjuschä gaddöss winejuschä, ka to wehl dabuhs sinat? Nu redsefet, te es nesinu dot zita padoma, ka scho: jamelle waj kalenders waj zits kahds rafkis, kur sinots, kahdi winesti wehl naw ishemi. Ja kur atrod winestu, tad jau par to ari warehs tam, kas valihdsejis zauri flait, ar pateizibu to alihdsinat. Ja ne ko ne-atrod — nu, tad ne-atrod un wineemi jaaleek meerä.

Daschi manim stahstijuschi, ka reisehm ta gadijees, ka awijs eespeest winests numuru zaurkatischanos serijas numuri pasejuschä, bet biletas numuri ne, jeb atkal biletas numuri pasejuschä, bet serijas numuri ne, un newarot saprast, ka tas ta nahkotees. Tahdeem schä wehl atbildu to paschu, ko jau eesahkumä weenreis isstahstju: Ratrs aisleenejums istaifa 100 milijonu rublu. Un tad nu katra biletas ir 100 rublu leela, tad isnaht us katu aisleenejuma 1 milj. biletas. Schihs 1 milj. biletas ir eedalitas 20,000 serijas, un katra serijai ir 50 biletas numuri. Schee biletas numuri katra serijä eesahlahs ar 1, 2, 3 lihds 50, tashak wairs ne; tad ir ta serija pilna un sahkahs atkal jauna serija. Kad nu weenä aisleenejumä ir 1 milj. biletas jeb 20,000 serijas un katra serijä 50 biletu numuri, kas flaitahs no 1—50, tad ari weenä aisleenejumä tee biletu numuri no 1—50 nahk 20,000 reis preelschä. Par peerahdu: biletas numurs 5 mar 19,999 reis usrahbit winestu, bet ja serijas numurs naw tads preti, ka winesti serijas numurs, tad wehl naw winejis. Turpreti ja serijas numurs fader ar winests serijas numuru, bet biletas numurs naw tads preti, tad tas winests naw taja, bet zita serija, kur tads biletas numurs ir preti.

Mu schä wehl peemineschu ka us paschu to biletas par loeschhanu stahw rafkstis:

Winestu jeb premiju ismaksachana nahk 3 mehneshu pehz loeschhanas, pee kam pate ta biletas jausrayda, lai no tads paschas numureem flaidri reds, ka biletas to un to winests sumu winejus. Walsts banka Peterburga to naudu ismaksä, biletas apstempelē un tad dod atpaka, kam peeder. Ta schahda biletas paleek atlal jawa no-

Latveeschu lafamo grāmatu galda

atrodam raschojumu svehtibu. Romani, gan pahrzelti, gan pa dala isdaudstnati originali — parenumis ari pateesi orig.nasi, mahlsliksi, tautas sadishwei pelechmoi. Starp pirmajeem, otrajeem un trešajeem jau protams pelawas un graudus atradiam. Vinus wius pa lahtai kiat nam schä weetas un prenahkums. Gribu schet til pa kahdeem pahri romanu pahrzehlumeem wahrdu fazit.

Sem rafstneela wahrda „S. A.” (lailani Speras Andrejs) iñahais Swedru romans „Emmas firds” jeb zaur mihlestibas ehelschleem us rojsu lalinu,” nesen nobeidsis sawu turpinajumu „Edite.”

Ta „Emmas firds,” ka ari turpinajums „Edite,” abi weenä pascha — Lukawa lunga — apahdeenda isnahkuschä; bet „Edite,” no zita rafstneela — „J. W.” — pahrzelta. Abi stahsti sawa satura pilnigl seenahs, un tas „Emmas firdi” lafjis, laikam nenozeetisees ari turpinajumu „Edite” nelafjis.

Pirms romana dala, „Emmas firds” pahrzehlejs, „S. A.” mahzejis zaur sawos weillas, tekošas walobas ritumu publikas labpatishanu eeguhetes. To chmu eewhrojus, schä romanu redsedans wairat jaunkundes, flaitis eejehjums dahninatu.

Otra romana dala, „Edite,” buhtu wairak flavejama sawa bagatala materiala deht, bet ne ta walobas sind. — Ari „Emmas firds” sejumis atrodam dashus teikumus un aigadijeenus weltigi dubulti leetotus. — Protams, ne weenai leetai netruhle sawas ehnas puses. — Tomehr „Edites” pahrzehlejs romana lodo-lam desgan flahdejus zaur walodu, kas beschi ween akdrucks. Par peemehru: Scho tahdu; koi taha, koi teikumā: (126. l. p.) „Scho sawu naudu Edites” rc. it. „tas schä wina leelu bagatibu rc.”

Per wizahm kuhdahn, tomehr romana abas balas, katra loeschhanas mihlestam, labprah eemehlamas. Til labi pirms romana dala, „Emmas firds,” ka ari turpinajums: „Edite,” neween abahm jaunihas kahrtahm, bet ari jaunihus wejakeem derigi sadishwes padomneeli, un no zeen. isdeweja, Lukawa Iga, flaitis sejumis apgahdati, jaunihai jauta dahwana.

Ch. Jürgensoñs.

Latvija. Tehvija.

At tehvija, tu mihta, dahrga, dñshwa!

Tew svehti prezadamees pemmu!

Ka tagad paleesi arween jo brihwa!

Un eeraug sawas tautas rafksturu;

Ka sahti semi jau par tautu atsikt!

Un pate par few kreetni ruhpetees,

Prot sawas wahjibas un spēklus pasiht!

Par to, kas waijag, stipri zihnitees.

Gan manami celsch tew dards labi spēkti;

Kas tagad gad' pehz gada atchystahs;

Bet eeraugam ar wehl vashchi giehli,

Kas waldfinat nebukt teso nebihstahs!

Gruht it, tad jaismok gruhtā wehrgu lahtā,

Kur notehtē tis tawus labumus;

Bet slikti ar, kad netikumi wahrta

Pa dubleem tawus labus tiumus.

At Latvija, tu mihta, dahrga, dñshwa!

Tew svehti prezadamees pemmu!

Palees arween no siltumeem jo brihwa!

Tad mihti tew pēc kruhtim speedishu!

Tad dseedschhu: At Latvija, tu dahrga!

Tu Deeva semi schini pasaule!

Tew aplahrt Deeva karapulli sarga,

Tew Deeva mihlestibas fabrauds!

G. D.

virzeja rokās, naht otrā lošeschanas-lahgā atkal wilfjschanā, war, ja laime naht, atkal winet, lamehr winas fahrtia yeenahīt, tad to ijdsejīch no biletu rindas.

Nu wehl tas ari javeemin un jo-isskaidro, kā noteik ar to biletu
dsehscham. Pee lojeshanas fatru reis ari dauds (līdz 50) serijas ar
sawahm 50 biletēm iisdsehsch no biletu rindas abrā un to naudu, ko
par biletēm eemaksaja, virzejam atkal atdod. Tas noteik už īchahdu
wihsī. No aiseenejuma biletu eesahkuma pirmos 10 gadus, par fatru
iisdsehsstu bileti pirzejs atdabu 120 rublus, beis tām 5 procentehm, to
īst gadus nogreejis. No 10. līdz 25. gadam vēz aiseenejuma biletu
eesahkuma par fatru iisdsehsstu bileti pirzejs, beis tām gada progentehm,
dabu 125 rublus. No 25—35. gadam par fatru iisdsehsstu bileti dabu
130 rublus. No 35—45. gadam dabu 135 rublus. No 45—50.
gadam dabu 140 rublus. No 50—56. gadam dabu 145 rubl. un no
56—60. gadam fatrs pirzejs par sawu iisdsehsstu bileti dabu 150 rubl.,
beis wihsahm 60 gadu prozentehm un winesteem, kam tie jaimejuschees.
Vēz 60 gadeem wihsahm 1 milj. biletēm ar saweem 100 mil. rubl.
waijaga buht iisdsehssteem tiflab no pirmā, kā ari no otrā aiseenejuma.
Ja nu kahdam sawa bilete, ko warbuht par 119 rubleem buhtu pirzis,
60 gadus buhs stahwejuſe, tad ta winam, beis winešia, ar prozentehm
un atmaksas kapitalu kopā buhs eenesuſe 350 rublu. Waj ta naw
laba pelna? *)

Scho rehfinnumari ta war ussühmet.

pirmös 10 gadös iðskehjöf	45,100	bit. un. ismalksá þar fratr. bit.	120	r.
no 10—25. gáðam	108,500	"	"	125
" 25—35.	137,800	"	"	130
" 35—45.	222,200	"	"	135
" 45—50.	140,100	"	"	140
" 50—56.	196,500	"	"	145
" 56—60.	149,800	"	"	150

Kopā 1,000,000 biletēs jeb viens aīslenejums iedzehīts.

Uj pašchu biletı par şcho iſdjeħiħanu weħl ta' stahw rafitits:

Ra pee loſeſchanas dabuteem wiſteem, tapat ari pee wiſeſchanas iſdſehſtahm biletahm to iſmaikſaſhau ſabu tikai pehz 3 mehneſcheem no wiſeſchanas laika rehkinot. To naudu iſmaikſa Peterburga un ari zitās pilſehtās, walts bankās, fur ari tos iſtezejuſchus nogreeſlus prozentu ſuponus (auglu ſihmites) iſmaikſa. Pehz loſeſchanas deenas iſdſehſtās biletas wairs neneſs ne kahdas prozentos. Ja to awiſes ne-uſmekle iſdſehſchanas tabelē un taħdu iſdſehſtu biletu patur, tad ta biletē neneſs ne kahdus auglus.

Bet kād wehl dajči ir schehlojuschees, ka tee tos isdsehstu biletu numurus avisēs newarot saprast, tadehēt ka tur tikai stahwot serijas numurs ween un nebuht biletēs numurs, tikai preefschā wehl peelists kahrtas numurs, tad teem to, zīl waredamis, tā isskahstu: Biletēs numura tur nemas newaijaga, tadehēt ka no tāhs serijas, kas teek isdsehsta, wiſi 50 numuri teek uſ reiſ isdsehsti, kā to iau preefschā pēmineju. Par peerahdu uſ tahdu wiſi: Ja kahdā isdsehstu biletu kahrtā stahwetu serijas numurs 14,092, tad jaſina, ka wiſi tāhs serijas numuri no Nr. 1 līhdī Nr. 50 ir isdsehsti. Un ja kahdam uſ wiņa biletēs stahwetu serijas numurs 14,092, tad wiņa biletēs numurs war buht 1 waj 30, waj 50, weenalga, ta biletē līhdī ar wiſu to seriju (wiſeem 50 numureem, jo tildauds numuri ir weenā serijā) ir isdsehsta un ir nefsama uſ walsts banku, lai par to dabu ismaksatus tos tagad peenahkloschos 125 rublus. Kahrtas numurs nosihmē, zīl serijas tajā reiſā isdsehstas.

Wehl par iisskaidroščanu tē peeminu. Virsū stahstiju, fa no latra aisleenejuma tahs biletēs diwi reis pa gadu top islosetas un latru reis tee winesti ir 600,000 rubli. Bet tē nu wehl jaſina, ſatas tik tā noteef tajōs pirmōs 30 gadōs; bet tajōs otrajōs jeb pehdejōs 30 gadōs (jo pehz 60 gadeem wifas biletēs ir iſdſehūas) tilai weenu reiſi ween pa gadu iſlojē un ari ne wairak fa ar 600,000 rubli winesteem.

Wehl tē peeminu: ja lahds tagad sawu biletit pahrdod muidas
tirgatajoom, tad winsch par to dabu mairak ne fa 230 rublis, bet ja

^{*)} Šinams, tagad, tā avījēs laikju naudas tirgotaji jeb bankieri maksā par bījeti 233 libdi 234 rublus.

bileti isdjechsch un tas bankai jadod atpakal, tad par to wairak nedabu
ta 125 rublus.

Kas no tam grīb išargatees, tā vīna bilete iſdeshēta un vīnam
to nedabujot sinat, ta nestahw pa velti vīna rokās, tas īšau biletē
var likt apdrošinat pēc laikas tirgotajiem waj Delgawie waj Rīgā.
Uz katu biletē jāmakačā fahds mažumīnš, 40 līdz 50 lap. Tad tas
tirgotajs par to gahdahs un sinu dos, ja bilete buhs iſdeshēta.

Kad kūponi viisi ir uogresti, tad tas talons fas paščā apakščā paleek, uſ walſts banku nesams, suhdsot, lai dod jaunu kūpona lapu.

Pee kupon a nogreeshang ja peeluhlo, ta glihti un pa valchu
sihnes midu nogreech, jo schikhbi nogreestus kuponus bankai lahgi
netibl nemt preti un naw greeejam pascham var godu.

Diwi kuponi va gadu ir nogreesshami un satrs kuponis sver naudā 2 rubli 50 kāp. Tas ijsnahk va gadu 5 rubli. Pirma aisse nejuma kuponi ir greechhami 1. janwari un 1. julijā, un otra aisse nejuma kuponi ir nogreesshami 1. martā un 1. septembrī.

Tas nu ir, kas par tām premiju biletēiem bija pastabīams. Ja jel veens zaur ūka raksteena pamudināšanu īawu atpakaļejos gadōs ielūkētu wineštu uismelletu un dabutu, tad preezatoris pa mēti to nerakstījis.

Digitized by srujanika@gmail.com

E. Dünsbergs.

Dashadas sinas

No Geschwes

Peterburga. Pēbz „Golosa“ ūnahm Kīhnas suhtnis Tschun-Chons 11. septembri atstāhjīs Peterburgu un aizbrauzis uz Liwadiju, kur tīsshot parokijs lithgums dehl veenās valas no Kuldīgas apgabala atpakaļ atdoshanas Kīnēscheem. Winam lihos atbraukuschi Kīnēschu suhtneezibas pirmais sekreters Schao-ju-Lins, divi tulki preefsh Franzuschi un Kreevu valodas un Kīnēschu walsis deenesīa siāhwadams Kreevijas pašvalstnieks W. N. Hagens, kas Widzemē dzīmis. Lihos ar Kīnēschu suhtneezibu nobrauks uz Liwadiju arī Kreevijas suhtnis iż Petergas, ihestens stāhtsrahs Bützows un wina tulks preefsh Kīnēschu valodas, kas valihdsīgi bījuschi vee lithguma noslehgšanas un usrlīstīšanas. Pēbz lithguma paralīstīšanas suhtnis doschotees atpakaļ, bet atstāhjot Peterburgā pastāhvīgu suhtneezibu. Kā dzīrd, tad minētais pirmais sekreters Schao-ju-Lins tīsshot eezelt par subtni.

— Generals Skobeljew un wijschtaba pahrwaldneeks, grafs Heydens, esot, kā ahresemju awises sino, us Liwadiju aiffaukti. Kree-wijas suhtnis Wihne, Nowikows, tapschot no schi amata atzelts un wina weeta schim bribschom valisschot ne-ivisldita.

— „Russ. Invalids“ find, ūka Dinamindes komandants, generalis Rūtnewitschs, eezelts par Dinaburgas komandantu un ūka inscheenieris, general-majors Neumanns, apstiprinats par Dinamindes komandantu.

— 17. septembrī nobraukuschi Peterburgā: Kurzemes seines pilnvarneeks barons Manteuffels, Vidzemes landmarschals son Bods un Igauni bruneneežibas wirsneeks (Ritterschaftshauptmann) grafs Rehbinders.

— Žil iſaudſina Kreevijsā tabakas un līnu, par to „Nowoſti” paſneidi ſchahdas ſinas: Pehž gubernahm ſchikrot iſaudſina tabakas: Taurijas gubernia 37,000 pudus, Podolijs 17,000, Besarabijas 468,000, Karlowas 46,000, Tambowas 35,000, Dſhernigovas un Poltawas 1,575,000 pudus. Bei tam iſaudſina Leelkreemu gubernijs 230,000 pudus un Sibirijsā un Raukasā par abeem 102,000 pudus. Ta tad iſaudſina kopā 3,100,000 pudus tabakas, kas lahdus 6,2000,000 rublus mehrti.

Linnus audsina deenwidus, reetrumia un seemela gubernas pa
wifam lahdus $11\frac{1}{2}$ miljonus pudu, un linsehllu $1\frac{1}{4}$ miljona tschet-
wertu. Ja rehkinam linnus 4 rubli par pudu un linsehllas 19 rubli
par tschelwertu, tad linnu audsina tschana otmet lahdus $28\frac{1}{2}$ milj. rub.

Wiswairak linus išaudsina Bjalakas, Bologdas, Rostromas, Garo-
flawas un Vladimiras gubernās. Turpreti wislabakos linus išaudsina
reertruma gubernās, tā Pleskawa, Smolenka, Witebska un Baltija. —
Wislabakos fektas išaug deenwidōs, tā Karkowas, Poltawas, Keršonas,
Zelaterinioslawas, Podolijs, Besarabijas, Voroneschias un Saratowas
gubernās un Kasaku apqabalā.

No Peterburgas. „Now. Wrem.“ sino, ka 1880. gadā tap-
šķot par 6 miljoni rubļu ūdraba un par 1,200,000 rubļ. kapara
naudas ielikis.

Geheimrahts Koslows, augstais kara-medizinal-inspektors pagajuscha karā, ir Wisaugstali apdahwinats ar Aleksandra-Newfli ordeni ar briljanteem.

Sirgu sahdsibu apspeeschanas deht tapshot, lä „Row. Wrem.“ siin, us Kempel-papihra isdotas tä faultas „Sirgu-paes.“ Sirgu tirkaschana bes schahda leezibas raksta tapshot aisseegta. Kree-wija jau daschi ir mehginajušči, tahdas sirgu paes eewest.

Jauns likums. 19. augustā ir Wisaugstaki opstiprinats un tagad „Waldbas Wehstnesi” iſſludinats jauns īvarīgs likums. Bebz Walsts likumu I. dalas II. ūchjas 511. art. gubernatoreem ir teesiba, tādus eerehdņus amatōs neapstiprinat, kurus tee eeslata par neustizameem. Tagad ūchi teesiba gubernatoreem ir dota ati preefsh wizeem pastahwigeem pilſehtu un ūsmiļu eerehdneem, preefsh kureem lihds ūchim newaijadseja ne gubernatoru, neds eelschleetu ministra apstiprinasanas. Bes tam wehl gubernatori tagad war pagehret, ka tāhdi pilſehtu un ūsmiļu eerehdni tuhlin top no amata atlaisti, kurus tee eeslata par neustizameem.

Walmeera ir otrā klasē par vilsehtas weetnekeem eeweheleti:
Eckardts — aprinka ahrsts, Begefäds — brugu-kungs, Giehms —
melders, Müllers — podneeks, Esers — buhwmeisteris, Blaubergs —
tirgotajs, Balleds — dischlers, Reingarts — tirgotajs.

No Walmeeras. Preelisch nahkofchahm pilfehtas - weetneelu
mehleschanahm schè ir schahdi kandidati usstahditi: pirmā klafē: Dr.
A. Eckardt, brugu - lungs son Begeſack, aprinka - teefas sekre.ehrs fon
Samfon, aſejors H. Wiegand, rahtskungs Prahm, mahlderis Müller,
feldſchers Tamfon, zimermans Ballob, melderis Giehm, kaufmanis
Karp, podneeks Müller, meesneeks Kruse, podneeks H. Specht, zimer-
mans Eſſer un ſkroders Blauberg. Otrā klafē ir usstahditi schahdi
kandidati: pilfehtas wezakais L. Antonius, kaufmans E. Henschel,
kaufmans M. Bauma, kaufmans C. Daugull, birgermeisters Wittman,
Jwans Tſchernewski, rahtskungs H. Trey, pilfehtas wezakais W. Dros,
ſindiks J. Kleberg, kaufmans A. Schwank jun., ſelta kalejs Silſky,
kurpneeks Hesse jun., aſejors fon Boltho, mahzitajs Harff un bekeris
Dahlberg.

If Leepeneescheem. No muhsu pagasta waram sajitz, fa tas jau til tahlu us preekschu gahjis, fa winsch to, ko ziti atsifst par labu jeb tura par waijadfigu pee attihstiibas, pa wifam atmetis. Ta par peemehru preeksch kahveem gadeem Leepeneeschi dibinaja grahmatu-krahtuwi no naudas, kas bija salafta preeksch Samaras truhkuma zeetejeem, bet ne-aissuhiita. Gesahkumā, fa man sinams, tika par kahdeem 60 rub. grahmatas pirkas ar to nolihgumu, fa krahtuve us preekschu no winas paschas eenahkuma tifschot paplaashinata. Pirmajos pahri gaddos ari schai cetaisei weizahs it brangi, jo tad wehl Leepeneeschi laikam bija weendos prahids ar wieseem ziteem, fa zilweks ari zaute grahmatu laftschana war finibas eeguht un prahtu gaifshot; bet tagad, kure muhsu pagastā walda pa wifam zitadas domas, grahmatu-krahtuve wairs neteek ewehrota un jau kahds gads, kamehr wina fnausch meega-mahtes flehpi. Leelaka grahmatu dala esot pat gluschi isgaifuse. Nu, sinams, kamdeht gan usglabat tahdu mantu, kas ismehginajot atsifha par nederigu! — Tapat ari Leepeneeschi, fadsirduschi nahburgu pagastus dseedashanas mahkslu lopjam, fastahdiya jauktu kori sem zeen. skolotaja Swigura funga wadiashanas; bet ari schis (koris) neatrada zeenishanas Leepeneeschi azis, jo sche winam tapat fa grahmatu-krahtuvei nowehleja saldu dusu. Nefinu, kas sche bija wainigs, waj zeen. skolotajs jez dseedataji. Beru, fa minetais skolotajs pa-fneegs par scho leetu skaidralas finas. — Teaters Leepeneescheem jau bija pasifikams 1873. gadā, bet ar noschehlofshanu jašaka, fa tas nehmis tik pat nelaimigu galu, fa augšcham minetahs eetaises; ari tas preeksch mums ir palizis par weenaldfigu — ja, pat par nederigu, un — mehs ari winam wairs nedodam mahjas weetas domadami, fa tas, kas masak runa un strahd, ari masak grehko. — Tagad atkal Leepeneeschi ir dibinajuschi tahdu semkopibas beedribu, kuras noluhrs buhshot — scheijenes semkopibu weizinat; kā schi beedribu to domā panahkt, tas saprotams no winas preekschneka, zeen. Leepasmuischais

Par Jaunjelgawas pilsehtas sekretēhri ir eewehtets cand. jur. Emils Schubert.

No Kurzemes. Kurzemes gubernas rekrusčiu-komisija išsludina „Kurzemes gubernas avisēs,” ka rekrusči šogad tiks nemti šahdās deenās:

Jelgavas aprinka komisija:

1. ūfaukschanas aprinki Zelgawā 8. nowembrī.
 2. " " " 5.
 3. " " " 1.

Bauskas aprinka komisija:

1. ūsauksčanas aprinkī Bausķā 5. novembrī.
2. " " " 1.

Tukuma aprinka komisijs:

Tessin annulata Semper

1. ūsauksanas aprinkī Talsos 5. novembrī.

" " *Classification and a Survey*

- Kuldīgas aprinka komisija:**

Saldū

- Wentspils aprinka komisija:

11

- ### Aisputes aprinka komisija:

Janas aprinfi Ajipute

- ### Grobinas aprinka komisija:

hanaś aprinkī Leepajā 6

2. " " " T. "

anergia apnea comitans apnoeum

2. " " " Jekabstadē 1. "

Glukſtes aprinka komisija:

1. ja jaaukhanas aprīnki Grīvā 6. novembri.
2. " " " Jelgavā 1. "

No Pinijas. Par Pinijas awischneezibū „Herolds“ pafneedfs
išahdas sūnas: 1878. gādā išnahža Pinijā pa wīsam 55 awises un
ſchurnati, un proti 30 Pīnu un 25 Sweedru walodā. No ſcheem
laikrakſteem išnahk 21 Helsingforſē, un proti 5 il deenas, 2 il pahr-
deenas, 1 il nedelas un 13 weenu jeb diwreis mehnesi. Gelsiç Abo
išnahk 2 deenas awises, pahrejee 13 laikrakſti išnahk zitās masakās
pilſchtās diwi jeb trihs reiſes nedelā. Leelakāhs deenas awises išnahk
Sweedru walodā, bet Pīnu awiſehm ir leelaks laſtāju ſkaitis. Tā
par peem. wiſwairak laſtāi Pīnu awiſei ir 6—7000 laſtāju, wiſ-
wairak laſtāi Sweedru awiſei tikai 4—5000 laſtāju.

No Odesas. Par smotru, ko Keisara Majestete 25. augustā par Odesā stahwoſchu lara-ſpehku notureja, „Waldibas Weſtneſis” pasneids ſchahdas ſinas:

Pehz 4. strehlnieku brigades bataljonu apšweizinaščanas, Keisara Majestete apštahjahs pee 13. bataljona, kas nešs Bulgarijas firsta wahrdu, sneedja brigades komandeerim, general-majoram Kroč, roku, līka tad wifus ar kara-ordeneem apdahwinatus saldatus un brigades ofizeerius issault, isrunajahs ar teem it laipni, un pateizahs strehlnieku par winu darbeem uš fara-sauka. Pee ūchi atgadijuma Keisara Majestete fazija ūchahdus wahrbus: „Jau ūen Es wehlos juhs redset un ešmu ūchodeen tik laimigs, ka waru par juhſu waronigeem darbeem pateiktees.“ Tad kašķu no galwas nonemdams Keisars runaja tahlak: „Mani fungi, wifus Kreewu tautas un Kreewu fara-ſpehka wahrda! Es Jums pateizos par Juhſu ūlaweneem darbeem un par Juhſu waronigu deenestu.“ Tad galwu apsegdams Keisars runaja tahlak: „Es no Sawa kara-ſpehka zereju it ihpafšči dauds, bet Juhſu eſeet Manas zeribas pahrſpehjuſči.“ Skana „hura“ ūaulschana bija atbilde uſ ūcheem ūcheliqueem Keisara wahrdeem, pehz tam Keisars brigades komandeerim, general-majoram Kroč, sneedja roku un to pee ūcheem wahrdeem nobutſchoja: „Es Juhſu apkamptu wifus, bet Juhſu ir dauds un tapehz Es Juhſu aplampju wifus Juhſu brigades komandeera personā.“ Pehz tam pee 16. strehlnieku bataljona pēejahjis, Keisara Majestete līka wiseem teem kareiweem, kas 11. augustā 1877. gadā wispirnis nosteiguschees Šchipkas grāvu aissstahwet, iſ frontes isnahkt un fazija: „Par Manas ihpafšas atſlīſchanas ūhmi Es Sewi eezelu par 16. strehlnieku bataljona preekſchneelu un wallaſchu ar lepnibu Juhſu mundeeru, strehlnieki.“ Ūcheliguee Keisara wahrdi tapa no dīli aifkustinatā kara-ſpehka ar ūkanahm „hura“ ūaulschananahm ūanemti.

No Karfes. Us scheijenes gubernatora pawehli ir wifas Armenieschu basnizas-skolas slehtas, las Turku waldibas laikā pa-stahweja. Gedshwotaji ir nemeerigi.

Samara. Ra lautini wehl daudsfahrt few par sfahdi tiz wezahm bahbahm wairak ne kà mahziteem ahrsteem, to peerahda sfahds atgadijums.

Kahdai strahdneelu familijai saslimst 4 mehneshus wezs behr-ninsch un negrib isweselotees. Mahte, saprotams, dodahs pee pasih-stamas gubras seewas padoma praft. Ta atnahk un behrnu aptraudisjuu fala, ka tas esot pahrrahwees un to waijagot staipit. Masos lozeeklisches s̄churp un turp grosisjuu, gudrā seewa beidsot ko d̄sirdeja nofnakshlam un nu isslaibroja, ka behrns wesels. Bet til ka wina ar nopenlinitu algu aifgahjuu, tad ari behrninsch sahk tā gauschi brehkt, ka mahte atkal noskreen pee gudrās seewas. Bet ta suhdsahs par kant kahdahm sahpehm un nenahk wairs libds. Behrns brebz bes miteschanas un beidsot kaimini peerunā mahti, lai atsauz abrūti. Tas atnahjis atrada, ka labam gurninam kauls pahrlaufts, sasehja luhsumu un aplezinaja mahtei, ka behrninsch warbuht palikshot wesels, bet waj tam wišu muhschu nebuhschot jalkibo, par to newarot galwot. Behrna tehws gudro seewu apsuhdsejis un wiss gaidit gaida, kahdu spreedumu teesa spreedihs.

No Samaras. No kolonisteem, kas pebz wiispahrigas fara klausibas eeweschanas aifzetoja us Ameriku, ir schinî gadâ jau 151 persona pahrnahkuishas atpakał un eestahjuishahs par Kreewu walstneekeem.

No Karfes. Us Wisaugstafo pawehli Karſe tapſhot buhweta Greeku-pareiftiziga zeetofſchna fatedrale, pee kuras peenemſhot weenu protojereju, diwus preeferus un weenu diakonu.

No Saraiskas (Rjazanas gubernā) sino „Russl. Wed.”, la tur
19. augustā nodegušas uhdens ūdmalas ar 27 gangeem, kas pu-
mīšonu rubļu maksajušas. Dīrnawas bijusčas apdrošinatas tikai
par 17,000 rubl. Pee uguns-grehla ir trihs strahdneeli atradusči
nahvi un wairak strahdneelu tapušchi gruhti eewainoti.

No Sotwitschegodskas (Bologdas gubernâ). Welikosolskas pagastis tapa peemellets no tahtas aukas, tahtu wezakee eedsihwotaji nebija peedsihwojuschi. Ta paliks ilgi eedsihwotaju atminâ. Daschâs fahdschâs ir gandrihs wišahm ehlahm junti norauti un daschâs ehfas pa wišam apgahstas; sehja tapa stipri apfahdetra.

No Karkowas telegrafeerè „Golosam,” ka uj Karkowas-Nikola-jewas zela 14. septembri wiljeens noskrehjis no sledbehm, pеe lam 9 zilwelki tapuschi eewainoti.

No Orelas. Še ir viji seeweschu gimnasijas skolotaji suh-guschi, lai tos atlaisch no amata, tapehz la semstwa, las skolu ustur, winu algas ir stipri pamainaujusi. Lihds schim mafkaja augstakas klasēs 60 rub. un semakas klasēs 40 rub. ik gadus par stundu; tagad semstwa nolehmauti, lai augstakas klasēs jamafkā tilai 40 un semakas 25 rub. par stundu.

Irletška. Skahde, kas ſchai pilſehtai jaur breeſmigo uguns grebku notifa, teek tagad no tureenes gubernas awiſehm aprakſtiita. Nodeguſchi eſot pa wiſam 75 kwartali, kurds bijuſchas 86 muhra un 1648 koka apdſihwotas un 19 muhra un 1790 koka neapdſihwotas ehkas. No Deewa nameem nodeguſchi: 5 muhra un 1 koka pareiſtigas baſnizas, 2 luhgſhanas nami, protestantu un katolu baſnizas (abas koka), 1 leela muhra un 1 koka ſinagoga; no zitahm eewehrojamahm ehkahm nodega 4 muhra un 1 koka eebraukſhanas weetas (гостиної дворъ), meeſneeku bodes un muitas nams. Jaur uguni iſpoſtitā pilſehtas dala dſihwoja lahdī 17,000 zilweki. Skahdi par ſadeguſchahm ehkahm un prezehm rehkina uf 30 miljoneem rublu, no kureem apdroſchinaschanas veedribas zeeſchot wairaf ne ka $4\frac{1}{2}$ miljonus.

No **Neschawas**, Warschawas gubernâ, ralsta „Goloſom“: Kolonista Newers'a nameſi, Razionschkaſ turumâ, aplehja iſgahjuſchâ nebelâ pee lampas aifbedſinaschanas, waſ nu nejaufchi jeb ar nodomu, mahjas faki ar kerofinu, zaur fo notika leela nelaime. Bija jau pee wakara. Kafis pehz ſawa eeraduma, uſlihda uſ krahns tanî briydi, fur kaminâ dega uguns. Tè faka ſpalwa, kas ar kerofinu bija pee-mirkuſi, peepeschi aifbegahs. Nelaimigais kafis, breeſmigas mokas zeedsdams, iſlehzu iſi namela pagalina un no tureenes dewahs uſ ſchukhni, kas bija ar falmeem peebahſis, fur kafis gribuja paſlehptees. Salmi ſinams tublin aifswilahs un ta iſzehlahs uguns-grehfs, zaur fo leela ſkahde notika. Uguns aprija ne ween ehlkas, het ari wiſu feenu un labibas krahjumu. Zaur uguni aifgahja bojâ ari wiſs kolonistu dſih-mais inmentars.

Politiskt vahrssats.

Rigā, 24. septembrī. Nudena laiks, tē leetus libst, tē faule spiħb. Tahds laiks, waretum fazit, ari politikas darisħanās ušnajzis: tē leefahs debessiż apmahluxchahs, tē atkal miħla faulite apspiħb. Kunà un treez, raksta un spreesħ, bet pee skaidreem, politikas darbeem, kas atħbalistahs uż-zevherojameem notifikumeem, weħl naw naħlujsi. Tahdha buhsħanā ari naw gaidamas sinas par notifikumeem, bet wairak par spreesħ-ħanahm u iż-żejħo, is-furahni war ar laiku ifzeltees erez-zevherojami politikas darbi. Bispiरms sawas azis ušmetiūn uż-Bawjiżu.

Wahzija tagad noteekahs walsts-weetneku wehleschana. Kahda ſchi wehleschana ifdoſees, kahdi par walsts-weetnekeem buhs eeweheleti, no tam warehs nolemt nahtſchu politikas gahjeenu. Wehleschana ſhim brihſham wehl naw pilnigi beigta; zil tagad war nolemt, tad brihw-prahtigai partijai buhs maſali weizees, turpreti ultramontani ſpehka wairak peenemſees. Dauds teek par to ſpreets, fa Laskers, weens no brihwprahrigas partijas wadoneem, naw eewehelets. Leekahs peerah-dotees, fa teem, las winam lihds ſhim ſawu balſi dewuschi, wina brihwprahriga politika naw pa prahtam. Ziti ſaka ari, fa Laskers nedabujis balſu wairumu tadehk, fa ſtarp diwahm brihwprahrigahm partijahm iſzehluſehs ſchelſchanahs; turklaht ari Laskers gribot pa wiſam atkahytees no parlamentes jeb atklahtas dſihwes. — Ja ultra-montani un wezu laiku aifſtahwetaji dabuhs leelaku eespehju walsts ſpreedumos, tad weegli protams, kahdu zetu Wahzijas politika ſahks ſtaigat. No Wahzijas runajot ari japeemin, fa bijuſchais kultus-ministers Falks, ſchis ſtingrais un droſchais fareiwiſ pret ultramontaneem, teek ar eeweheroſchanu un zeenischanu no brihwprahrigahm awiſehm peeminets.

No Franzijas runajot jašaka, ka legitimisti preelsch lahdahm-deenahm ſwineja fawa gaidamā lehnina dſimſchanas deenu. Schi ſwineschana peerahdijs, ka ſhim brihscham tauta us tam leek maſ

